

Juridische achtergrondinformatie bij het nieuwe reprorecht

Wet van 28 maart 2002 tot wijziging van de Auteurswet 1912 inzake het reprografisch verveelvoudigen

Op 1 februari 2004 is een regeling overeengekomen tussen de Stichting Reprorecht, VNO-NCW en MKB-Nederland die een praktische uitvoering van het reprorecht oplevert. Deze regeling is met name gestoeld op de wens om een administratief eenvoudige en efficiënte manier van inning mogelijk te maken. De nieuwe regeling doet niet af aan de bepalingen van de wet. Een bedrijf heeft de mogelijkheid om ingevolge de wettelijke bepaling een individuele regeling met de Stichting Reprorecht te treffen.

1. Hoofdpijnen van het nieuwe reprorecht

- 1.1. De wettelijke regeling op grond waarvan het toegestaan is om artikelen uit tijdschriften, enz. en van kleine delen van boeken te kopiëren betreft slechts het reprografisch verveelvoudigen en geldt niet voor elektronisch kopiëren.
- 1.2. De wet geldt voor de openbare dienst, instellingen van onderwijs en/of van wetenschappelijk onderzoek en het bedrijfsleven. De regeling is voor alle groepen kopieerders hetzelfde.
- 1.3. Het reprografisch verveelvoudigen is slechts toegestaan onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat een vergoeding wordt betaald aan de rechthebbenden. Ook voor tekeningen en foto's enz. die met die artikelen en boeken mee gekopieerd worden, is een vergoeding verschuldigd.
- 1.4. De vergoeding dient te worden betaald aan de Stichting Reprorecht, zijnde de door de Minister van Justitie aangewezen incasso-organisatie. Daarnaast is het mogelijk om rechtstreeks met de maker of zijn rechtverkrijgende, bijvoorbeeld de uitgever, te contracteren.
- 1.5. Voor iedere reprografisch verveelvoudigde pagina van reprorechtplichtig materiaal dient een vergoeding betaald te worden. In de wet is bepaald dat de kopieerder het totaal aantal kopieën dat hij jaarlijks maakt, dient op te geven aan de Stichting Reprorecht. Om vast te stellen welk bedrag een kopieerder verschuldigd is, moeten Stichting Reprorecht en de kopieerder overeenstemming bereiken welk percentage van het totale aantal gekopieerde pagina's reprorechtplichtig materiaal betreft. Onverminderd de betalingsverplichting geldt de opgave-verplichting niet, als per jaar minder dan 50.000 kopieën gemaakt worden.

Voor de reprografische verveelvoudigingen die werknemers maken voor privé-doeleinden hoeft geen vergoeding te worden betaald. Dit geldt echter uitsluitend voor strikt privé-gebruik. Voor kopieën die in het kader van de uitoefening van het dienstverband worden gemaakt, zoals het kopiëren van vakliteratuur of voor dossiervorming, dient door de onderneming wel een vergoeding te worden betaald.
- 1.6. De Stichting Reprorecht is verantwoordelijk voor de verdeling van de vergoeding aan de uitgevers en makers van de gekopieerde werken op grond van een repartitiereglement. De makers ontvangen ten minste 50% van de te verdelen vergoeding.
- 1.7. De hoogte van de vergoeding die geldt voor ondernemingen is door de overheid bij Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) vastgesteld op € 0,045 per kopie

2. Reprografisch verveelvoudigen

2.1. Reproduceren

De nieuwe wettelijke regeling betreft het verveelvoudigen met behulp van fotokopieerapparaten of vergelijkbare technieken, hetgeen tot uitdrukking wordt gebracht door gebruik van de term "reprografisch verveelvoudigen". Het moet gaan om kopieën van geschriften in een leesbare vorm in een uiterlijke verschijningsvorm gelijk aan het oorspronkelijk werk (in feite het kopiëren van papier naar papier).

Met “vergelijkbare technieken” wordt bedoeld op apparaten met (deels) andere functies of die naar opvattingen van het publiek niet als fotokopieerapparaten worden beschouwd, zoals faxapparaten met een kopieermogelijkheid of “multifunctionals”. Binnen de regeling vallen ook fotokopieën gemaakt van fotokopieën of van “print-outs”.

Artikel 16h, eerste en tweede lid Aw regelt ten behoeve van rechthebbenden een recht op vergoeding voor reprografische verveelvoudigingen van bepaalde categorieën auteursrechtelijk beschermde geschriften, de reprorechtplichtige kopie (zie hierna onder 5.1).

2.2. Elektronisch kopiëren

De wettelijke regeling van het reprorecht heeft géén betrekking op elektronisch kopiëren, waaronder wordt verstaan het gehele complex van opslaan van beschermd werk in het geheugen van een computer en het beschikbaar stellen van dat opgeslagen materiaal hetzij in digitale, hetzij in andere vorm

Voor elektronisch kopiëren blijft toestemming van de individuele rechthebbenden vereist. Als een bedrijf een vergoedingsregeling wenst te treffen voor het elektronisch verveelvoudigen kan aan de Stichting Reprorecht worden verzocht de mogelijkheid te onderzoeken daarbij een bemiddelende rol te vervullen.

2.3. Knipselkranten

De door de Stichting Reprorecht aangeboden vergoedingsregeling voor het reprografisch verveelvoudigen heeft in beginsel géén betrekking op knipselkranten. Als een bedrijf een collectieve vergoedingsregeling wenst te treffen voor knipselkranten kan de Stichting Reprorecht worden verzocht daarbij een bemiddelende rol te vervullen.

3. Werkingssfeer

De nieuwe regeling geldt voor de categorieën kopieerders die voorheen ook in de artikelen 16b lid 6 en 17 Auteurswet 1912 en het Reprobesluit werden genoemd: overheid, bibliotheken, onderwijsinstellingen, andere instellingen werkzaam in het algemeen belang en bedrijfsleven. De verschillen tussen de onderscheiden categorieën kopieerders zijn vergaand teruggebracht.

4. De basis voor de vergoeding aan rechthebbenden

4.1. De reprorechtplichtige kopie

Tegen betaling van een vergoeding is toegestaan de reprografische verveelvoudiging van een artikel in een dag-, nieuws- of weekblad of een tijdschrift of van een klein gedeelte van een boek en van in zo'n werk opgenomen andere werken: *de reprorechtplichtige kopie*. Hiermee is duidelijk gemaakt dat de regeling van toepassing is op wat genoemd zou kunnen worden “uitgeefproducten” en omvat tevens losbladige uitgaven, nieuwsbrieven en maandbladen blijkens de MvT. De reprovergoeding is ook verschuldigd voor beeldmateriaal zoals foto's en tekeningen opgenomen inde hiervoor genoemde periodieken en boeken. Geen vergoeding is verschuldigd voor fotokopieën van (interne) nota's, brieven, rapporten en verslagen.

De beperking van de toegelaten reprografische verveelvoudiging tot een klein gedeelte geldt niet, indien van boeken geen nieuwe exemplaren tegen betaling aan derden ter beschikking worden gesteld. In dat geval mag het geheel worden gekopieerd, telkens onder de verplichting tot betaling van een vergoeding. In geval men niet-korte gedeelten uit nog door de uitgever leverbare boeken wenst te kopiëren, dient men zich altijd om voorafgaande toestemming tot de uitgever te wenden.

4.2. De “mits”-constructie

Nieuw ten opzichte van het oude reprorecht is dat artikel 16h Aw bepaalt dat betaling van een vergoeding voorwaarde is om te mogen kopiëren, de zogenaamde “mits-constructie”. Er mag dus gekopieerd worden, *mits* een vergoeding betaald wordt. Blijkens de MvT wordt hiermee de uitvoerbaarheid van de regeling bevorderd omdat kopieerders die kopiëren zonder afspraken over de vergoeding te maken, onrechtmatig handelen.

Zonder betaling is sprake van inbreuk zodat dan het verbodsrecht weer geldt. Kopieerders kunnen niet kopiëren en tegelijkertijd wachten met het maken van afspraken tot de incasso-organisatie zich meldt zonder daardoor inbreuk op het auteursrecht te maken. De bepaling beoogt derhalve de positie van de Stichting Reprorecht, en daarmee van de rechthebbenden, te versterken aangezien dezen met de mogelijkheid van een verbodsactie een stok-achter-de-deur krijgen, aldus de MvT.

5. De incasso-organisatie

5.1. De Stichting Reprorecht

Ingevolge artikel 16l, eerste lid Aw is bij AMvB van 8 januari 2003, de Stichting Reprorecht te Hoofddorp aangewezen als rechtspersoon die, met uitsluiting van anderen en van rechthebbenden zelf, belast is met de inning en de verdeling van de vergoedingen voor reprografisch verveelvoudigen.

De volledige tekst van dit besluit is gepubliceerd in het Staatsblad 2003, 8 en is te raadplegen in het archief op deze website.

De Stichting Reprorecht kan derhalve op eigen titel afspraken maken met kopieerders en vergoedingen innen en is bevoegd in rechte op te treden indien een kopieerder niet aan zijn betalingsverplichtingen voldoet. De bevoegdheid om in rechte op te treden is niet afhankelijk van een algemene of bijzondere volmacht van de rechthebbenden.

In de Stichting Reprorecht zijn rechthebbenden op representatieve wijze vertegenwoordigd. De exclusieve aanwijzing van de Stichting Reprorecht door de Minister betekent dat op het terrein van de inning en verdeling van het reprorecht niet twee of meer incasso-organisaties bevoegd kunnen zijn.

Wel is in deze regeling mogelijk gemaakt dat makers of hun rechtverkrijgenden rechtstreeks afspraken maken met kopieerders (zie hierna onder 6.3)

5.2. Toezicht op de Stichting Reprorecht

De Stichting Reprorecht staat onder toezicht van een College van Toezicht. Ingevolge artikel 16l, vierde lid Aw zijn bij AMvB van 27 november 2002 regels vastgesteld voor dit toezicht. De volledige tekst van dit besluit is gepubliceerd in het Staatsblad 2002, 576 en is te raadplegen in het archief op deze website.

Het College van Toezicht is belast met het toezicht op het functioneren van de Stichting Reprorecht. Het college zal gevraagd en ongevraagd de Stichting Reprorecht van advies kunnen dienen. De leden van het college hebben toegang tot de kantoren van de Stichting Reprorecht en zullen aan de vergaderingen van het bestuur kunnen deelnemen en inzage kunnen nemen van boeken en bescheiden. Ook bestaat de bevoegdheid om een registeraccountant de boekhouding te doen onderzoeken. Bepaalde besluiten van de Stichting Reprorecht zijn gebonden aan de goedkeuring van het college. Het college rapporteert tenminste één keer per jaar aan de Minister van Justitie.

5.3. De opt-out regel

In artikel 16l, vijfde lid Aw is een bepaling opgenomen die het mogelijk maakt dat bedrijven rechtstreeks afspraken maken met rechthebbenden, zonder inschakeling van de Stichting Reprorecht. Geen reprorecht is namelijk verschuldigd indien degene die tot betaling verplicht is, bewijst t.o.v. de Stichting Reprorecht, dat hij met de maker of diens rechtverkrijgende overeengekomen is dat hij de vergoeding rechtstreeks aan de rechthebbende zal betalen (de opt-out regel), aldus de MvT. De maker of rechtverkrijgende dient dan wel jegens de kopieerder afstand te hebben gedaan van zijn recht op de reprovergoeding. De reprografische verveelvoudigingen waarop deze afspraken betrekking hebben, dienen uiteraard te worden verdisconteerd in de eventueel te betalen vergoeding aan de Stichting Reprorecht voor de overige kopieën. De kopieerder dient aan te tonen welk aandeel de kopieën, waarover rechtstreekse afspraken zijn gemaakt, vertegenwoordigt ten opzichte van het totale jaarlijkse kopieervolume.

6. Vaststelling van de betalingsverplichting

6.1. Opgave-verplichting van kopieervolume en vaststelling van het reprorechtplichtige deel

In artikel 16m, eerste lid Aw is een voorziening opgenomen die ertoe bijdraagt dat de betalingsverplichting van de kopieerders op een eenvoudige wijze kan worden vastgesteld. Op grond van deze wettelijke bepaling zijn kopieerders verplicht om het totale aantal kopieën dat jaarlijks wordt gemaakt op te geven aan de Stichting Reprorecht. Daarbij gaat het niet om het aantal reprorechtplichtig relevante kopieën, maar om het totaal aantal kopieën dat binnen het bedrijf is gemaakt. Het is niet vereist dat de opgave jaarlijks wordt gedaan, denkbaar is dat met de Stichting Reprorecht wordt overeengekomen een eenmaal gedane opgave enkele jaren lang aan te houden. De Stichting Reprorecht en de kopieerder dienen vervolgens in onderling overleg te bepalen welk percentage van het totale aantal kopieën geacht wordt reprorechtplichtig (zie hiervoor onder 5.1) te zijn.

6.2. Vrijstelling van opgave-verplichting

Ingevolge artikel 16m, tweede lid Aw is bij AMvB van 27 november 2002 vastgesteld dat een bedrijf of instelling die minder dan 50.000 reprografische verveelvoudigingen per jaar maakt, vrijgesteld is van de opgave-verplichting aan de Stichting Reprorecht. Deze AMvB is gepubliceerd in Staatsblad 2002, 574 en is te raadplegen in het archief op deze website.

De vrijstelling betreft dus niet het aantal reprorechtplichtige kopieën, maar het totaal aantal reprografische verveelvoudigingen dat per bedrijf of instelling is gemaakt. Het vastgestelde aantal van 50.000 is gelijk voor alle categorieën kopieerders. Voor het reprorechtplichtige deel van deze kopieën is onverminderd een vergoeding verschuldigd.

6.3. Copy shops

Ingeval voor het kopiëren (mede) gebruik wordt gemaakt van “copy shops”(kopieerwinkels) dient te worden bijgehouden dat kopieën door dergelijke kopieerwinkels in opdracht worden vervaardigd, zodat deze gegevens betrokken kunnen worden in de opgave door de kopieerder. Opgave en betalingsplicht rusten op degene die opdracht geeft tot kopiëren.

7. Vaststelling van de door de kopieerder verschuldigde repro-vergoeding

Blijkens artikel 16i, eerste lid Aw is de hoogte van de vergoeding gerelateerd aan het aantal reprorechtplichtige kopieën, hetwelk conform de wijze als hiervoor genoemd onder 7 dient te worden vastgesteld.

Ingevolge artikel 16i, tweede lid Aw is bij AMvB van 27 november 2002 vastgesteld dat per reprorechtplichtige kopie aan de Stichting Reprorecht een vergoeding is verschuldigd van € 0,045.

Uitsluitend voor een in de AMvB nader omschreven type onderwijsinstelling is een afwijkend bedrag vastgesteld.

De AMvB is gepubliceerd in Staatsblad 2002, 574 en is te raadplegen in het archief op deze website.

8. Vrijstelling privé-gebruik binnen een onderneming

In de MvT wordt uitgelegd dat de uitzondering in de wet voor het zonder toestemming en vergoedingsvrij reprografisch verveelvoudigen voor “eigen oefening, studie of gebruik”, slechts van toepassing is op een natuurlijke persoon die niet handelt in de uitoefening van beroep of bedrijf, doch de verveelvoudiging slechts vervaardigt of doet vervaardigen voor particuliere doeleinden. Daarmee is tot uitdrukking gebracht dat de vrijstelling voor het reprografisch verveelvoudigen voor privé-gebruik buiten het bereik van het auteursrecht blijft, ook al geschiedt het kopiëren feitelijk bij de werkgever. Als een werknemer geheel en alleen voor privé-doeleinden een kopie maakt, is de vrijstelling van toepassing en is hiervoor dus geen reprorecht-vergoeding voor verschuldigd. Een werkgever komt echter geen beroep op de vrijstelling toe indien zijn werknemer kopieert met het oog op dossiervorming of archivering.

Het aandeel van de voor privé-doeleinden gemaakte reprografische verveelvoudigingen zal in overleg met de Stichting Reprorecht moeten worden vastgesteld.

9. Repartitie

Het stelsel van repartitie (verdeling van de geïncasseerde vergoedingen) is de afgelopen jaren opgezet door de Stichting Reprorecht. De Auteurswet 1912 bevat daarover geen bepalingen. Repartitie vindt grotendeels plaats via de uitgevers, die op grond van het repartitiereglement tenminste 50% moeten doorbetalen aan de auteurs. De Stichting Reprorecht verdeelt gelden op basis van categorieën van geschriften, zoals vak- en wetenschappelijke tijdschriften, wetenschappelijke boeken, educatieve geschriften, dagbladen en opiniebladen etc. De MvT geeft aan dat het geldende stelsel van repartitie kan worden gehandhaafd.

10. Bijzondere omstandigheden

10.1. Vervaltermijn

In artikel 16k, eerste lid Aw is opgenomen dat de verplichting tot betaling van de vergoeding vervalt door verloop van drie jaar na het tijdstip waarop de verveelvoudiging vervaardigd is. Deze vervaltermijn heeft betekenis indien de Stichting Reprorecht geen betaling vordert naar aanleiding van een reeds gemaakte afspraak. De bepaling heeft géén betekenis voor de reprografische verveelvoudigingen die zijn gemaakt zonder dat is afgesproken dat een vergoeding zal worden betaald. Indien van een dergelijke verveelvoudiging sprake is, kan de Stichting Reprorecht een verbod en schadevergoeding vorderen. Dat is het gevolg van de "mits-constructie" (zie hiervoor 5.2), aldus de MvT.

10.2. Afstand van recht

In het tweede lid van artikel 16k Aw is uitdrukkelijk opgenomen dat de vergoeding niet is verschuldigd indien de betalingsplichtige kan bewijzen dat de maker of diens rechtverkrijgende afstand heeft gedaan van het recht op vergoeding.

*****